

LUDWIG WITTGENSTEIN

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

A. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ : ΠΡΟΛΟΓΟΣ, §§ 1 - 138

B. ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ

Μετάφραση : Π. Χριστοδουλίδη

Λίγα για τή μετάφραση

Στις επόμενες σελίδες δημοσιεύεται ένα μέρος από τις *Φιλοσοφικές Έρευνες* του *L. Wittgenstein*. Τό αποτελούν οί παράγραφοι 1 - 138 από τό Πρώτο Μέρος τών *Έρευνών* και μιá επιλογή από τις υπόλοιπες παραγράφους του Πρώτου και από τό Δεύτερο Μέρος. Αυτό τό κομμάτι διαλέχτηκε για νά δώσει στον άναγνώστη μιá πρώτη — ώστόσο όμως σωστή — ιδέα για τις *Έρευνες* πριν από τή δημοσίευση όλόκληρου του έργου. Έπίκεντρο του μέρους που δημοσιεύεται έδω είναι τό πρόβλημα του νοήματος και τό θέμα τής φιλοσοφίας. (Οί παράγραφοι 1 - 28 αποτελούν μιá πολύ συμπυκνωμένη εισαγωγή σε όλόκληρο τό έργο).

Η μετάφραση τών *Philosophische Untersuchungen** έγινε από τό γερμανικό κείμενο που επιμελήθηκαν ή *G.E.M. Anscombe* και ό *R. Rhees* (έκδότης *Blackwell* 1953, άνατύπωση του 1967). Γι' αυτήν συμβουλευτήκα και τήν άπόδοση στα άγγλικά τής *Anscombe* και τήν ιταλική μετάφραση του *M. Trinchero* (*Einaudi* 1967)

Στό χειρόγραφό του ό *Wittgenstein* παρενέβαλε μερικά άποσπάσματα από άλλα γραφτά του χωρίς νά δώσει παραπέρα οδηγίες· αυτά τυπώθηκαν στο κάτω μέρος τής σελίδας και τά ξεχωρίζει από τό υπόλοιπο κείμενο μιá όριζόντια γραμμή. Οί λέξεις μέσα σε διπλές παρενθέσεις άναφέρονται σε παρατηρήσεις του συγγραφέα που περιέχονται σε τοῦτο ή σε άλλα έργα του.

Τό Πρώτο Μέρος τών *Έρευνών* συμπληρώθηκε τό 1945· τό Δεύτερο Μέρος γράφτηκε άνάμεσα στο 1947 και 1949 και τό τελευταίο του άπόσπασμα τό τοποθέτησαν στην θέση που έχει τώρα, οί εκδότες. Αυτό για τό κείμενο.

Όσο για τή μετάφραση, αντιμετώπισα δυό λογίων δυσκολίες. Οί πρώτες άφορούν τή μεταφορά του κειμένου στα έλληνικά. Έδω, στόχοι μου στάθηκαν ή ακρίβεια στην άπόδοση και ή σαφήνεια· προσπάθησα, από τή μιá, νά κρατήσω τό ύφος τών *Έρευνών* και τήν ιδιόρρυθμη στίξη του πρωτότυπου, και άπ' τήν άλλη, νά αποφύγω, νά σκοντάφτει κανείς στη γλώσσα. Οί δυσκολίες του δεύτερου είδους σχετίζονται με τήν όρολογία· άν και είναι μεγάλη ή χρονική και έννοιολογική άπόσταση από τό *Tractatus*, ώστόσο επεδίωξα, όσο μου ήταν μπορετό, νά έναρμονίσω τή χρήση με τήν όρολογία που προτείνει ή έλληνική άπόδοση του *Tractatus* (βλ: ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ τεύχος 7/8). Για νά διευκολύνω τον άναγνώστη έτοίμασα έναν Πίνακα - Γλωσσάρι, όμοιο με τον πίνακα τής άγγλικής έκδοσης· άπ' αυτόν μπορεί κανείς νά βρει σε ποιές παραγράφους γίνεται κύρια χρήση ένός λήμματος, νά δει συνοπτικά τους θεματικούς πυρήνες τών *Έρευνών* και τήν άντιστοιχία τών όρων. Σπάνια, στο κείμενο, για μεγαλύτερη ακρίβεια, δίπλα στον έλληνικό όρο, παραθέτω σε άγκύλες τον γερμανικό.

Τούτη ή μετάφραση, που άσφαλώς μπορεί νά τελειοποιηθεί, άποτελεί, μαζί με τό Γλωσσάρι, μιá «πρόταση» που κάνω γιατί πιστεύω πως τό φιλοσοφικό λεξιλόγιο έξελληνίζεται μονάχα με τήν κυκλοφορία και τήν τριβή τών ιδεών και τών όρων.

Έδω, θέλω νά ευχαριστήσω, πρώτα πρώτα τον κ. Θ. Κιτσόπουλο που είχε τήν ύπομονή νά άντιπαραβάλει τή μετάφραση με τό πρωτότυπο και νά κάνει πολύτιμες ύποδείξεις. Ύστερα, τήν Δρα Ε. Μαραγκοῦ και τήν Κα Σ. Κουλαξένου για τις παρατηρήσεις τους πάνω σε διάφορα κομμάτια τής μετάφρασης· και άκόμη, τον κ. Π. Δρακόπουλο και τήν δ. S. Sherrard για τήν έξαίρετη δαχτυλογράφηση.

Οί άδυναμίες και τά λάθη είναι δικά μου.

Άθήνα Άπρίλης 1974

Π.Χ.

* © Κέντρο Φιλοσοφικών Έρευνών, Άθήνα, 1974.